

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség: Sólház-utca 94. szám.
Telefon 58. sz.
Hirdetéseknél két hasábos petit sora 16 fill.
Nyilttér sora 30 fillér.

Felelős szerkesztő:

Szerkesztő:

OBLÁT KÁROLY SZILÁGYI LAJOS

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor.
negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 12 fillér.
Megjelenik vasárnap és esütörtökön.

A népoktatási törvény revíziója.

Zombor, 1904. október 22.

(S.) Poroszország egyik halhatatlan n. ü. uralkodója III. Vilmos király, midőn országa egy nagy részét elvesztette, országa és népe érdekében úgy intézkedett, hogy kárpótolva legyen szellemileg az anyagi veszteségért. Mindent elkövetett népe neveltetése és műveltetése ügyében. Akkor mondá a böles fejedelem: „Országunk területéből veszítettünk, államunk külső fénye hatalma alásülyedt ugyan, de mi azt akarjuk, s azon leszünk, hogy hatalmunk és fényünk ismét gyarapodjék; ugyanazért komoly elhatározásom, hogy a népnevelésre és oktatásra a legnagyobb gond fordítottassék.“ A következők megmutatták, hogy helyesen gondolkozott és cselekedett. A német kultur nép lett.

Magyarországon is derengeni kezdett egy jobb kor, midőn a kiegyezés után

első közokt. miniszterünk a hallhatatlan báró Eötvös József a zilált állapotban lévő hazai népoktatásügy rendezése céljából törvény hozásunkkal együtt megalkotta az 1868. évi XXXVIII. népoktatásügyi törvényt, később pedig a népoktatásügyi hatóságokról szóló 1876. évi XXVIII. t. cz. betelöztést nyert ezen az akkori viszonyoknak eléggé megfelelő törvényes intézkedés.

Ha tekintetbe vesszük, hogy az első törvény megalkotása óta 36 év zajlott le, s hogy a mi akkor jó volt, a civilizáció jelenlegi állapotánál fogva, ma már nem elégíti ki a haladó nemzet aspirációit. A nemzetiségek és hitfelekezetek az 1868-iki törvényt is zugoldással és animositással fogadták. Ők ma e racionális törvény megalkotásának hírére — különösen a hazai nemzetiségek — jajkiáltásokba törnek ki, sérelmesnek találják egyházi és bö. iskolai autonómiájukra e törvényrevisiót,

mi azonban a magyar nyelv diadalát, a magyar nemzeti állam kiépülését egy jobb kor eljövételét látjuk benne.

Az országban 17299 népiskola van, ezek közül magyar tantervű 10.682, vegyes nyelvű 3274, és 3343 iskolában egyáltalán nem, vagy csak csekély eredménnyel tanítják az állam nyelvét. Bizony szegénytelen állapot ez.

Elhisszük a nemzetiségeknek, hogy fájdalmas reájuk nézve az új törvényben a magyar nyelv intensivebb oktatására vonatkozó rendelkezések; de miért nem iparkodtak 36 év leforgása alatt jóakarattal megmutatni a magyar hazának, melynek ők is fiai, mely őket is táplálja, — hogy hűségesek törvényei és aspirációi iránt? A különböző kormányok lanyhasága, a kormányközegek közömbössége volt eddig is oka annak, hogy a nemzetiségek iskoláiban a magyar nyelv a legmostohább elbánásban

A „ZOMBOR és VIDÉKE“ TÁRCZÁJA

L'homme masque:

Pillanatnyi felvételek.

G. Papp Uona.

A társulat szendéje.

Borongós, álmatag, szentimentális kedély; — olyan ébren alvajáró, a ki inkább a felhők között jár, mint a gyarló földtekén; az isteni szikra még nem pattant ki egészen belőle, de vannak egyes momentumai a szinpadon, melyek sejtetik, hogy erős tehetségnek a csiréjét hordja magában; olyan mint a villám, mely egy pillanatra megvakít a fényével; de ez a fény nem intenzív, csak fellobbanó és hosszú sötétséget hagy maga után; nagy az akarata, de gyenge még a színészi ereje,

A gyűlölet kifejezésére elég erős hangokat talál, de a szerelem kifejezéséhez még nincs meg a közvetlensége és ez azt gyaníttatja, hogy vagy még nem tud szeretni, vagy már nem tud szeretni. Sokkal beszédesebb az életben, mint a szinpadon, és olyan érzékeny, hogy még

keztyűs kézzel sem tanácsos hozzá nyulni, mert mindjárt megered álmatag pilláinak a kesergő harmata.

Az élet neki semmi, a szinpad az ő világa, az a festett világ, melyben a mosoly és a könny épen olyan kasirozott, mint az asztalra kerülő pecsenye és sütemény; úgy jár naphosszat az emberek között, mintha csak ambróziával és nektárral táplálkoznék, és az ebédnél és vacsoránál is csak mindig a szerepeit recitálgatja; olyan erős, olyan igazi az ambíciója, hogy képes lenne egy jó szerepért pár órányira gyalog is elmenni. A kik közelebbről ismerik, azt állítják, hogy álmaiban is mindig Phaedrát és Medeát szavalgatja.

Azon veszedelmes nő fajhoz tartozik, a kik csak nehezen tudnak szeretni, de ha egyszer szeretnek, vagy halni vagy ölni is tudnak. . .

Az Azrák törzséből fakadt. . .

Ezenfelül nagy arisztokrata, és királynői haragra lobban, ha a betűszedő néha, demokratikus hajlamaival csak egy „p“ betűvel nyomja a szinlapra nevét, — sőt azt szeretné, ha két „pp“ helyett mindjárt három vagy négy „p“-vel írják le. . .

Azt meg pláne nem bocsáthatja meg

soha a végzetnek, hogy nem „ypsilonnal“ született a világra.

Egyébként esendes, jámbor, szolid; még az epéjét is csak könnyeibe fűllesztja. . .

Ha a szíve megszólal, akkor talán az isteni szikra is lánggra lobban benne és akkor nagyon jó színésznő válhatik belőle. Megérdemelné, van elég nagy szorgalma és ambíciója hozzá.

Mint drámai színésznő, nem énekel, de azért van egy választott jelszava: „Minden bánatnak van oltogató könnye, csak az enyémnek nincsen!“

7. Gá—I Rózsí.

Miután még eddig nem volt alkalmam meggyőződni a Rózsika hajlamairól, csak félve írom le nevét egy „á“-val; de ha megtalálja reklamálni, akkor szívesen ki-elégitem arisztokratikus stréberségét.

Két szóval jellemezhetném és ez felmentene minden további irka-firkától; röviden azt mondhatnám, hogy „szép leány“, de tartok tőle, hogy akkor visszaadná a fotográfiát és így kénytelen-kelletlen ki kell színeznem a fényképét, — no megy egy kicsit retouchirozni is.

Hát bizonyos, hogyha Herczeg Ferencznek nem lett volna már alkalmas modellje

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál ugyanint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt gyermekek is szeretik. A gyógyszerártárban üvegenként 4. — kor.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatti ezéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel Svájc.

részesült, s hogy az sokszor államellenes tanok terjesztője, a dákorománismus melegágyává lett! Tekintsenek át jajveszékelő nemzetiségeink, a hatalmas Németországba, ott tűzzel vassal germanizálnak! A porosz közokt. minister csak az elmúlt napokban küldött egy szigorú rendeletet a poseni tartomány tanfelügyelőihez, mely szerint kötelességükké tétetik a legszigorúbb büntetés terhe mellett, a lengyel tanítókat és általuk vezetett iskolákat ellenőrizni, nem beszélnek és tanítanak német helyett lengyelül!

E rendelet a tanítók családjára is vonatkozik, megbüntető az a tanító vagy tanítónő, mely családi otthonában más idegen nyelvet használ a német helyett!

Kormányaink soha sem nyultak ily radikális módon ily erős kézzel nemzetiségeink iskolai ügyeibe, respektáltak — és ezt szomorú ténykép vádolólag említjük meg — ősi tradíciójukat, megengedték a legnagyobb tanszabadságot, hogy hálások voltak, ezért, mutatja magaviseletük a multban és magatartásuk a jelenben, midőn a kész törvényjavaslat a ház elé kerül.

A szászok, románok s többi nemzetiségek közös érzelműl hevítve, mérges nyilaikat szórják gyűléseiken, e törvényjavaslat és Berzeviczy Albert közokt. miniszterünk ellen! A helyett, hogy belátnák tévedésüket, az évezredes ma-

a „Gyurkovics lányok“-hoz, hát akkor Gál Rózsiban megtalálhatta volna; érdekes és pikáns az első látásra; rokonszenves marad továbbra is, de mégis sokat lerombol a hozzáfűzött illuzióból, mert hangjának édessége lényegesen csökkenti egyénisége szeretetreméltóságát; pedig okos leány, — sőt több, mint okos, — hunczut is. Nem a szívével, hanem az eszével szeret, és ha az életben kitűnően érvényesülő tehetségéből a szinpadra is tudna vinni bizonyos lányadot, akkor csakhamar ő lenne a modern francia szinpadai asszonyoknak egyik legméltóbb képviselője. . .

Érdes kéregben páratlan jó szív; semmi tettetés, semmi prüderia, — úgy adja magát, mint a milyen; Stuart Mária modern kiadásban, mert ő is sokkal jobb a hírenél; úgy mutatja, mintha mindenkit szeretne, pedig bizalmával csak a választottait tiszteli meg; mint színésznőt, még keveset láttuk, de a mit láttunk tőle, az olyan, mint a kezdő festők vázlata; nem egész kép, csak halvány körvonalak; most még a tapogatózás korát éli, — még nem találta meg a tehetségének és egyéniségének megfelelő igazi talajt; komikánának még nagyon fiatal, — szendének pedig, érdes organumánál fogva, nem megfelelő; azt hisszük, az éveivel együtt, szerepköre is magától fog fejlődni, mert tehetsége, — ami kétségkívül van, — csak most várja feltámadását.

Nappal mindig álmos, éjjel pedig nem szeret aludni; olyan, mint az éjjeli lepke, erősen vonzódik a lámpa fényéhez. Kedvencz nótája: „Bárcsak ez az éjszaka, soha meg ne virradna!“

gyar nemzet jogos követeléseit, és szeretettel simulnának közös anyánkhoz a szeretett magyar hazához, mely őket évszázadokkal ezelőtt oly ritka vendégszeretettel keblére, ölelt — mérges kifakadásaikkal akarják az állami hegemonia kiépítését megakadályozni.

A remény és bizalom tekintetével fordulunk tehát azon férfiakhoz, kiket a nemzeti génus egy szent munkára avatott fel, a népműveltség, a magyarság gyámolításának munkájára! E harcban minden jó hazafinak részt kell venni, ki nincs velünk, az ellenségünk és ekként fogunk vele elbánni; mert Nyári Pálként: »A népnevelés ügyében hozott és hozandó törvénnyel fogunk fellépni azon színvonalra, melyen mi magyarok a többi nagy nemzetekkel együtt a civilizált nemzetek közé emelkedünk. Akármily hadseregünk legyen, az még civilizált állammá nem tesz bennünket!«

* Törvényjavaslat a népis- kolai közoktatás reformjáról.

Berzeviczy Albert dr. közoktatásügyi miniszter a képviselőház tegnapi ülésén benyújtotta a népiszkolai közoktatásról szóló 1868: XXXVII. és a népiszkolai hatóságokról szóló 1876: XXVIII. t.-cikk módosításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat 94 szakaszból áll, a következő fejezetekkel: Tankötelezettség; az elemi népiszkola két tagozata; a községi és felekezeti tanítók javadalmazása és az állam által gyakorlandó fegyelmi jog; tanítóképzés és képesítés; állami tanfelügyelet és végül vegyes intézkedések. A javaslat-hoz indokolás is van és ez kiemeli, hogy a reform azért vált szükségessé, hogy a népoktatásnak a népművelődésre általában és különösen annak nemzeti irányára gyakorolt határa belterjesebbé váljék. De kihatóbbá kellett tenni a népoktatást a gyakorlati életre is. Elsőrangú feladat pedig, hogy a tanítóképzés és képesítés szabályoztassék, úgy a néptanítói műveltség színvonalának, mint az állam befolyásának emelése szempontjából.

Hirek.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Krieg Ferenc bácskulai lakost a balassagyarmati pénzügyigatóság mellé kirendelt számvevőség mellé segélydíjas számgyakornokká nevezte ki.

* **Püspöki látogatás.** Sevits Mitrofan ujvidéki gör. kel. püspök e hó 26-án városunkba érkezik. A főpap tiszteletére fényes fogadtatás készül.

* **Hivatalvizsgálat a zombori járásban.** Tárczay Dezső főszolgabíró most vizsgálja a járásához tartozó községek hivatalainak ügykezelését.

* **A zombori jótékony szerb nőegylet estélye.** A zombori szerb dalegyesület, valamint a helybeli gör. kel. szerb felső-leányiskola növendékeinek és Drakulics Ivánka úrleány szives közreműködésével a helybeli városi színház helyiségeiben szombaton, f. évi október hó 16 (29.) Estélyt rendez következő műsorral: I. 1. Santics: Boszniai dalok — éneklő a zombori szerb dalegyesület vegyeskara. 2. „A tél“ — élőkép, bemutatják a zombori szerb felső-leányiskola növendéke. 3. Schubert: Impromptu IV. és Scherzo — zongorán előadja Drakulics Ivánka úrleány. 4. „A tavasz“ — élőkép, bemutat-

ják a zombori szerb felső-leányiskola növendékei. 5. V. Hill: „Epedés“ — bariton solo, éneklő Czveics György úr a zombori szerb dalegyesület tagja, zongorán kíséri Létics Vidoszava úrleány, a zombori szerb dalegyesület tagja. 6. „A nyár“ — élőkép, bemutatják a zombori szerb felső-leányiskola növendékei. 7. Jenko: „Induló“ — éneklő a zombori szerb dalegyesület férfi kara. 8. „Az ősz“ — élőkép, bemutatják a zombori szerb felső-leányiskola növendékei. II. Tánczvizgalom. Helyárak: Prosczenium páholy 10 kor; a többi páholy 8 kor. I. rendű ülőhely 2 kor; II. rendű ülőhely 1-40 kor; III. rendű ülőhely 1 kor; karzati ülőhely 40 fill; karzati állóhely 20 fill. Jegyek előre válthatók Karakasevics M. úr könyvkereskedésében. Előképek vasárnap f. é. október hó 17. (30) -án d. u. 1/4 órakor újra lesznek bemutatva félúru belépőjegy mellett. Külön meghívók nem bocsájtnak ki. A nagyérdemű közönség pártfogását kéri A rendező bizottság. Kezdeté esti 1/8 órakor.

* **A második ártézi kút** környékét végre rendezni kezdik, kívánatos hogy a munkálatok a zord téli idő beállta előtt befejezésükhöz közeledjenek. A kutat pedig az ottani környék lakosainak közohajakép úgy kellene elkészíteni, hogy az — mint a többi városokban — egy nagy rezervoírral legyen ellátva, hogy a kifolyó vizet mosási és öntöző célokra lehessen felhasználni, így a cselédségnek nem kellene órákig gazdasszonyok bosszantására — kannáikkal különösen ha hetekig nem esik az eső — a kut közlül ügyeleggni és trágár tréfaikkal a járó kelő közönséget traktálni. Reméljük hogy figyelembe veszik a lakosság ekérelmét.

* **Eljegyzés.** nemesmiliticsi Kaich Gergely földbirtokos fia, Lukács, eljegyezte nemesmiliticsi Ivánkovich István földbirtokos leányát Marcellát, Nemes-Militicsen.

* **A zombori izr. népiszkola,** melyben a tanítás a fellépett járványos betegség miatt két hétig szünetelt, hétfőn e hó 23-án ismét megnyílik. A városi tisztí főorvos hétfőn ismét megvizsgálja a gyermekek közegészségi állapotát és ezek szerint fogja intézkedéseit a tanítás további folytatására vagy beszüntetésére iránt megtenni. Minthogy a járványos betegség sokat vesztett intenzitásából, s az jelenleg csak szörványosan mutatkozik, a tanítás akadály nélkül folytatható lesz.

* **Helyreigazítás.** Véletlenségből lapunk mult számában közölt főispáni ebéd című hírből a meghívottak névsorából Kupuszárevits Lyubomir gör. kel. esperes úr neve, ki az ebéden szintén résztvett, — kimaradt, amit most helyreigazítunk.

* **Villamos bizottsági ülés.** Zombor szab. kir. város villamos bizottsága október hó 28-án pénteken délután 3 órakor a városháza nagytermében ülést tart.

* **Zentai városi tisztújítás.** Ertesülésünk szerint a városi tisztújítás f. évi december hó 4-én lesz.

* **Rendelet.** A Bács Bodrog-vármegei közlő bizottság rendeletet küldött Szabadka, Ujvidék, Baja szab. kir. városokhoz, Zenta rendezett tanácsi városhoz. és az összes községekhez az óvó- és tanítókötelesek sürgős és pontos összeírása végett.

* **Hivatal vizsgálat az ujvidéki járásban.** Mezey Imre főszolgabíró a mult héten vizsgálta meg az ujvidéki járás községeinek ügykezelését.

* **A szabadkai főispán-beiktatás és Zombor város.** Bezeredy István, Szabadka sz. kir. város új főispánját — mint már közöltük — október hó 29-ikén iktatják be új méltóságába nagy ünneppélyességgel. Az installáció a szabadkai Bárány szállóban fog lefolyni. Szabadka város nevében Biró Károly dr. polgár-

mester tegnap arra kérte Zombor város és Bács-Bodrogh vármegye közönségét, hogy a beiktatási ünnepen küldöttségileg képviseltesse magát és küldötteit e hó 24-éig az ünneprendezéssel megbízott Vojnich Máté h. polgármesternél jelentse be. A beiktatási ünnepélyen Latinovits Pál főispán nagyobb küldöttséggel fog részt venni. Az installáció fényes ünnepére számos előkelő vendég érkezik az ország minden részéből Szabadkára. A meghívott vendégeket részben magánosoknál, részben szállodában helyezik el.

* **Ujvidéki gazdasági munkások jutalmazása.** A földmívelési miniszter értesítette Péter Pál főispánt, hogy ezidén 4 ujvidéki gazdasági munkás részére 100—100 kor. aranyat és diszoklevelet juttat.

* **Uj községi állatorvos.** Óbecsén a képviselőtestület 13 pályázó közül egyhangulag Dégi Mihály bácspetrovoszellói (péterrévei) közs. állatorvos választotta meg, a kit előnyösen ismer már eddig is a gazdaközönség. Ilyen egyhangú választás is már régen nem volt Óbecsén.

† **Halálozás.** Hartmann János Uj-sóvé község nyug. jegyzője, a megyei jegyzői karnak érdemekben megőszült tagja f. hó 18-án elhunyt. Halálát nagyszámu családja gyászolja. Temetése f. hó 19-én ment végbe nagy részvét mellett.

* **Szanatóriumi hölgybizottság városunkban.** A József főherceg Szanatórium Egyesület József főherceg védnök és Lukács György főispán aláírásával a következő felhívást intézte városunk több lelkes hölgyéhez: Nagyszámas Asszony! Félmillió tüdőbeteg megmentésére hívjuk segédelmét. Hazánkban ennyi tüdőbeteg van, akiknek soraiból évenként 70.000 ember pusztul el jobbra abban az időben, mikor halála családokat temet gyászba, nyomorba. Az orvosi tudomány szerint azok legtöbbször meg lehetne menteni, ha idején szanatóriumi kezelés, ápolása alá jöhetne. Allítsunk azért népszanatóriumokat! A József főherceg Szanatórium Egyesület erre vállalkozott s föl is állítja azokat, ha az emberszerető társaságom megsegíti. Egyesületünk igazgatóválasztmányja bizik abban, hogy Nagyszámas ismert buzgóságával városunkban és a vidéken ügyünknek zászlóvivője lesz s a szanatóriumi bizottságot ott megszervezni segíti. A szanatóriumi hölgybizottságnak legelső feladata az volna, hogy az építési alapot növelje: ezért mivel jótékony sorsjátékunkat most rendezzük, bátrak volnánk rendelkezése szerint bizonyos számu sorsjegyet küldeni. A sorsjegyeket elhelyezni nem lesz nehéz, mert azok ára csupán egy korona és a játékterv és igen vonzó s tekintélyes értékű nyereményeket biztosít. Nagyon kérjük, méltóztassék az emberszerető ügyet megsegíteni és már postafordultával minket megörvendeztetni, ha jószágos szíve megértett-e, hogy egy nemzeti veszedelemről van szó és szentelhet-e drága idejéből néhány órát ügyünknek, hathatós szavát felemeli-e haláljegyzett betegekért és mennyi darab sorsjegyet küldjünk? Aldja meg jószágos szívét az ég! Nemesszive szeretébe ajánlva ezt az emberbaráti ügyet, vagyunk fáradozásáért előre is hálatelt köszönetet mondva. József főherceg aláírása. — Ugy értesülünk, hogy a felhívás nem maradt a jószívek viszhangja nélkül: már többen kijelentették, hogy ezt a nemes ügyet diadalra segítik. Az egyesület e helyen is köszönetet mond.

* **Kasszabetörés Felsőkabolon.** Említettük annak idején, hogy a felsőkaboli takarékpénztár Wertheim-szekerényének tartalmát ismeretlen tettesek éjnek idején megdézsmálták és mintegy 13.000 K. készpénzt elvitték. A rögtön megindított nyomozás csak annyit derített ki, hogy tényleg kasszabetörésről van szó. A szek-

rényt a hozzávaló kulcsokkal nyitották ki, de mégis némi nyom, horzsolás maradt hátra. Ugyanabban az időtájban a zsabalyai járásban több lopást és betörést követtek el. A vizsgálat megállította, hogy a járásban elkövetett bűntények szoros összefüggésben állanak a felsőkaboli kasszabetöréssel. Most már az ujvidéki kir. törvényszék megbízása folytán kiterjesztették a nyomozást és azt Felsőkabolon a legerélyesebben folytatták. Milits Pájó felsőkaboli, többször büntetett földmives került elsőben csapdába, akit letartóztattak. Közben megtudták, hogy Milits Siák Péter, felsőkaboli esküdtnak a lopott pénzből állítólag 3000 koronát átadott. Siák esküdt kihallgatása alkalmával tagadta a bűnrészességet, de gyanús viselkedése miatt mégis egyelőre vizsgálati fogságba helyezték. A nagyszabásu bűnügyben, melynek szélai a mitroviczai fegyházból indulnak ki, az ujvidéki kir. törvényszék kiküldött vizsgálóbírója nyomoz most a helyszínén. Valószínű, hogy egy szervezett betörőbandáról van szó, melynek tagjai a mitroviczai fegyház börtönéből kerültek ki évekel ezelőtt.

* **A hodsági tisztó selő otthon** 1904. október hó 31-én este 8 órakor, fennállása évfordulóján vacsorával egybekötött társas összejövetelt tart és arra a tagok és vendégeik meghívotnak. Egy teríték 2 korona.

* **A kunbajai tagosításról.** Mint köztudomásu dolog, Kunbaján nehezen halad előre a tagosítás, mert mindig akadnak emberek, a kik erős torokkal telekiabálják a falut, hogy Kunbaján tagosítani nem lehet, mert nem egyenlő a föld. Azzal ámitják a népet, hogy beállítják a tagosítást s hogy csak erősen tartásuk magukat ellene, ameddig csak lehet, mert ugyanis csak az utolsó szavazási költség terheli az urbéreséket, az azt megelőző nem. Az igazság érdekében, s a félrevezetett emberek felvilágosítására kijetentjük, hogy ez nem felel meg a valóságnak, mert az 1836. évi X. t.-cz. illetve az 1871 évi LIII t.-cz. értelmében a birtokosok közül bárki is, s bármikor, s akárhányszor kérheti a tagosítási eljárás folyamatba tételét, s e célból a birtokosok megszavaztatják, s a tagosítás érdekében pedig, tehát a szavazásokkal, járó névjegyzék összeállításal járó összes költségek, tehát minden egyes szavazásért járó összes költségek az urbéri kaszát terhelik, míg akik ez ellen gátot vetnek, ellenzik s ez azokból költséget okoznak, magok viselhetik a költséget. Az sem igaz, hogy az Isten a kunbajaiak iránt a legmostohább lett volna, s nekik adta volna a legrosszabb határt, mert a kunbajai határban is van jó, kevésbé jó és rossz föld ép úgy, mint más községben, s mégis mindenütt meg lehetett ejteni a tagosítást anélkül, hogy valakinek a földjét elvették, vagy tönkre tették volna, csak Kunbaján nem lehetne. Nem, nem ez az oka, hanem az, hogy akik ennyire lármáznak s krokodil könyeket hullotnak, attól tartanak, hogy ha meg lesz szavazva a tagosítás, vége lesz a paprikásoknak s szivarozásnak. De hadd legyen. Hisszük, hogy a józan gondolkozók ezt már belátták és nem ülnek fel többé a lármásoknak s belátják, hogy minél tovább tart, annál költségesebb s annál rosszabb. Vesszük tehát e véget a pártoskodásnak s kövessük a jó példát, bajtjuk végre, amit meg kell tenni s tagosítsunk.

* **Kötélre ítélt anyagiilkos.** Szabadkáról írják lapunknak: Mészáros Csiha József július 14-ikén délután pénzt kért anyjától. Ez nem adott, hanem megszigta. Később látta, hogy anyja alszik, odasompolygott hozzá és pénzes-zacsokjából 12 koronát elloptott. Azzal elment pajtásaihoz és a pénzt elmulatta. 11 óra után érkezett haza ittasan. Az uton eszébe jutott, hogy anyja pörölni fog vele s el-

határozta, hogy megöli. Bement a szobába, megnézni, hogy anyja alszik-e s midőn látta, hogy alszik, a konyhából balatát hozott és azzal háromszor fejbevágta. Az anyja leesett a földre, de nem halt meg. Erre mészáros kendőt vett elő, az áldozat nyakára csavarta és megfojtotta anyját. Azután lefeküdt és reggel 5 óráig aludt. Másnap kitudódott az eset és Mészáros Csiha Józsefet elfogták. Ma ítélt felette a szabadkai esküdttörvényszék Polgár József törvényszéki elnök elnökletével. A vádhatóságot Eperjesi Béla ügyész képviselte. A kihallgatott tanúk azt vallották, hogy a vádlott a tett elkövetése előtt ivott, de részeg nem volt. A vádlott atyja nem akart vallani. Késő délután tartották meg a vád- és védbeszédeket. Huzamos tanácskozás után az esküdtek hétnél több szavazattal gyilkosságban mondták bűnösnek a vádlottat, mire a törvényszék Mészáros Csiha Józsefet a büntető törvény 276.§-a szerint gyilkosság miatt kötél általi halálra ítélte. A vádlott az ítélet kihirdetését rideg közönyt nyel fogadta.

* **Szerb fiuk Baján.** Az utóbbi időben a bajai iparosoknál szokásba jött Horvátországból szerb fiukat hozatni tanoncokul. Mint értesülünk, ezidőszert nem kevesebb, mint 280 ilyen szerb fiu van elhelyezve különféle iparos műhelyekben.

* **A bicska.** Ugy látszik, nemcsak Zomborban de az egész Bácskában rémületes módon üzik a bicskázásokat. Alig van nap, hogy ne kapnánk, ne adnánk hírt arról, hogy majd egyik városban, majd a másik faluban működött a bicska, oltottak ki vele emberi életet. Ujvidéki tudósítónk írja, hogy ott is a napokban Bondi József bordélytulajdonost Bozsilác Gyóka nevű kocsis agyon szurta. Bozsilác pálinkát kért Bonditól, aki azonban bikacsökkel végigütötte a vendéget és üzletéből kilökte. Félóra mulva kiment Bondi az utcára a karu elé, épp arra ért vissza Bozsilác, aki újból beak. menni az üzletbe, hogy a kidobott közben ottmaradt kalapját kihozza Bondi nem engedte be, mire dulakodás támadt közöttük és dulakodás közben Bozsilác a kezében volt nyitott bicskát oly erővel döfte Bondi mellébe, hogy utóbbi összeesett és meghalt. A gyilkost elfogták és az ujvidéki ügyészség börtönébe kísérték.

* **A hamisított nyugta.** A szegedi ítélőtábla büntető-tanácsa kedden ítélkezett Kriszhaber Adolf kishegyesi bérlő fölött, akit az a súlyos vád terhelt, hogy egy polgári pörben hamisított nyugta fölmutatásával akarta félrevezetni az igazságszolgáltatást. Kriszhaber Kishegyes községtől földet bérelt ki, minthogy azonban a bérösszeg egy résznek megfizetésével adós maradt, a község előjárósága 887 korona tőke és járuléka erejéig bepörölte. Kriszhaber a tárgyaláson, mely a szabadkai járásbíró előtt folyt le, hamisított nyugtával akarta bizonyítani, hogy a kérdéses összeget már régen megfizette. A bíróság előtt azonban beigazolást nyert ennek az ellenkezője, s így Kriszhabert közokirathamisítás miatt hat havi börtönre ítélték. A szegedi ítélőtábla mai tárgyalásai során ezt az ítéletet helybenhagyta.

* **Öngyilkosság.** Burger József kerényi lakos a budapesti szt. István kórház II-ik emeletéről fejre leugrott és szörnyethalt. Holttestét haza hozták, hol Kerényben óriási sokadalom mellett temették el. Tetének oka az operációtól való félelem. Néhány hó előtt egyik szemét dr. Donoslovits kivette, — de Burger hiu ember lévén, most Budapestre ment, hol szépségi hiba műtétet akartak rajta véghez vinni, s ő ettől felelmében, hogy nagy fájdalmak lesznek, öngyilkos lett.

* **Háziipari munkástelepek.** Szabadkán közelebb derék munkásvédelmi és humanitárius intézmény fog megalakulni.

Ez az intézmény a háziipari munkástelep, mely arra lesz hivatva, hogy a téli inséges időben munkátlan emberek százainak adjon kenyeret. Ó-Verbáson van már ilyen háziipari munkástelep, a mely kiváló eredményeket mutat fel. Az ott dolgozó munkások 2 koronát is megkeresnek naponként. Az ó-verbázi telep vezetője a ministerium által kiküldött vándortanító Szabadka városát is felhívta ilyen telep létesítésére, elvállalván egyúttal az oktatást is. A tanács, belátva az intézmény kiváló hasznát, megbizta a főkapitányt javaslatlétellel.

* Italmérési felebbezések.

Névjegyzéke azoknak, kiknek Szabadka város területére másodfokban hivatott italmérési illeték-felszólamlási bizottságnak Szabadkán 1904. évi október hó 24. napján délután 3 órakor a városházán tartandó ülésén tárgyalás alá vétetnek. — 1. Fischmann Záli kismértékben elárúsító. 2. Georgievits Atbanáz korlátolt kímérő. 3. Ivits Ferencz korlátlan kímérő. 4. Kiss István korlátolt kímérő, 5. özv. Krausz Arminné szül. Bruczer Czili kismértékben elárúsító. 6. Lebovits Béla korlátlan kímérő. 7. Mikuska Sándor korlátolt kímérő. 8. özv. Wellesz Zsigmondné korlátlan kímérő. — Zombor, 1904. évi október hó 17-én.

* **Omnibusz közlekedés.** Az utóbbi időben Bajmok-Omorovicza és Omorovicza-Topolya között omnibusz kocsik közlekedés nyílt meg. A vállalkozó omoroviczai lakos. Mindennap 3 kocsit áll rendelkezésre az utazó közönségnek és ezt mérsékelt árak mellett kitűnő kényelemmel látja el.

)(**Tátrafüred télen.** Tátrafüred ezuttal belépett az elsőrangú téli klimatikus gyógyhelyek sorába. A köd és esőzések zónáján felül emelkedve, állandóan derült ég mosolyog le a fehérbe öltözött vidékre. Tátrafüred téli klimatjának fő előnyei: az állatszóan tiszta, üdítő száraz levegő; teljes szélesség, nagy insolatio és a négy-öt hónapra át tartó vastag hóréteg hatása. Ezért a magas Tátrában való téli tartózkodás különösen az olyan betegeknek ajánlatos, a kik még elég ellenálló képességgel bírnak. A nagy szállóban könnyebb betegek állandó orvosi kezelésben is részesülnek, ezeknek azonban czélszerű már az ősz folyamán felkeresni a magas Tátrát, hogy a téli tartózkodásra acclimatizálódjanak, mikor még a leghidegebb napokon is hat-nyolcz órát tölthet a szabadban az ember. A Tára déli lejtőjén, kiteve a legteljesebb napsugárnak (insolatio), védve az északi hideg légáramlatok ellen, uralkodva a Tátravidék egész főnséges panorámáján, — emelkedik a „Nagyszálló“ modern épülettömbje. — Benne megtalálja az üdülni vágyó mindazt, a mit a modern hotelteknika a legelkényesztettebb igényű globe trotternek csak nyújthat. — Széles szellős folyosóit az egész épületben bevezetett központi fűtés egyenletesen melegíti; pompás éttermei, társalgói, és az összes szobái viláms világitással vannak felszerelve. — Pár-pár lépésnyire, a sétány végén, pompás koresolya pálya épült, a természetszerűleg korán kezdődő tél már akkor lehetővé teszi a koresolyázás sportjának fűzése az azúrkék égből lesütő nap sugaraiban, mikor a városlakó még sárban és ködben fulladoz. Mindazon sportok, melyek fűzésének föltétele a hóborította napfényes hegyvidék, mint a sánkózás, tobbogan, s ki, hockey, curling, itt odahaza vannak, és a sportkedvelő itt a legkedvezőbb körülmények közt áldozhat szenvedélyének. Prospektust kívánatra küld a Nagyszálló igazgatósága.

)(**Szociális károk** leginkább betegségnél mutatkoznak. Így pl. a vagyontalan tüdőbajos hosszabb időre nem hagyhatja foglalkozását, hogy üdülni helyen keressen gyógyulást. A chemikai tudomány sikertült tüdőbajok ellen egy hatalmas szert feltalálni. Ezen szer, a „Sirolin“, gyógyítja a tüdőbajt, a nélkül, hogy a beteg kénytelen volna rendes foglalkozását megszüntetni. Napi 3—4 teakanálnyi „Sirolin“ bevétele után a betegségi tünetek lassankint elmúlnak és emelkedik fokozatosan az étvágy.

)(**A legkiválóbb oroszok** egyhangu véleménye, hogy a gyermek a fejlődés szakában van legjobban arra utalva, hogy hatékony tápszerekkel erősítve a legkülönbözőbb ragályos betegségek ellen

ellentálló képessé tétessék, s ugyancsak egyhangu vélemény az, hogy e czélra legalkalmasabb a csukamájolaj, mely könnyű emészthetősége által válik igen becsessé. E czélra legjobban ajánlható a ZOLTÁN-féle csukamájolaj, melynek tápereje igen nagy s mivel sem kellemetlen szaga, sem rossz íze nincs a gyermekek szívesen veszik. Készítője Zoltán Béla gyógyszerész Bpsten s üvegeje 2 korona a gyógyszerárakban.

)(**Fogfájás és szájbúzt azonnal megszüntet** a „Plombus“ amerikai ömplombázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

)(**Körbe-körbe.** Tíz párbeszéd, irta: Schmitzler Artur, bevezetéssel ellátta: Bródi Sándor. Schmitzler Artur e kis szindarabjai eleinte csak néhány példányban forogtak — nem is közkezen, csak írók kezei között — kéziratban, mert mint írójuk előszavában kifejté: „nem akarta, hogy ostobaság és rosszakat félreértsék“. Később azonban mégis csak megjelentek könyvalakban „Reigen“ cím alatt s ekkor Európa első írói törtek mellette lándzsát. Többek között Brandes írt szerzőjükről olyan tanulmányt, mely csak úgynevezett klasszikusoknak — főleg halottaknak — szokott jutni osztályrészüli. Most magyarul Bródy Sándor vállalkozott a mentorságára, írván róla többek közt a következőket: „Ez a könyv nem érzékiséget esiklandó, mulattató dialogusok gyűjtéménye, hanem egy vakmerő és végeredményében inkább szomorú tanköltevény ama bizonyos körről, melyben az emberiség mint az örült ügy pereg — s a melyről őszintebben, keményebben, közvetlenebbül nem beszélt még senki. Schmitzler nem hiába orvos és természettudós: okmányokat gyűjtött itt össze, olyan dokumentumokat, melyből a jövő helyreállíthatja a mi szellemi és érzéki életünk természetrajzát, a ma pedig: láthatja, megismerheti és értheti azt . . . E hasznos, tanulságos és élvezetes munkán keresztül olyan író ismer meg a magyar közönség, a ki germán volta dacára a román művészet legteljesebb erejében mutatkozik előtte. Méltán tettek szert világhírré e kis szindarabok, mert külön-külön egy kicsiny, de szigorú művészi remekmunka mind és a hibájuk csak egy: az, hogy arról szólanak, a mi mindnyájunkat legjobban és legforróbban érdekel . . . Ilyen ajánlással indul útjára magyarul a „Reigen“, melyet pár hét alatt 10,000 példányban fogyasztott el a német könyvpiac. A magyar fordítás, mely briliáns hásszaggal és elmésséggel adja vissza az eredetinek báját és szatirikus humorát, gazdagítva van a nagyérdéki Brandes-tanulmányval is. Szébb kísérettel még alig indult el modern könyv a maga útjára, mely bizonyára olyan hódító út lesz a magyar könyvpiacra is, mint a milyen diadalmenet volt külföldön mindenütt. A könyv kiadója Szilágyi Béla Budapest (Károly-körút 26.), míg előkelő nyomdai előállításra a Pallas-nyomda ismert izlésére vall. Kapható minden könyvkereskedésben, ára 3 korona.

Színház.

A színügyi bizottság ülése.

Tekintettel a jövő hó 3-án megkezdődő sziniidényre, városunk színügyi bizottsága tegnap déli 1/2 12 órakor rendes ülést tartott dr. Alföldy Árpád h. polgármester elnöke alatt. Az ülésen mindenekelőtt is tudomásul vették Polgár Károly bejelentését a szezon megkezdését illetőleg. Azután megállapították, hogy a páholyok milyen feltételek mellett adatnak ki. A bizottság egyhangulag úgy határozott, hogy a multakban felmerült több vitás ügy folytán a páholybérletre vonatkozólag kimondja, hogy az elővételi jog két feltételtől függ és pedig a 60 korona elővételi díj és a 60 előadásra szóló bérletösszeg lefizetésétől. Ezen határozattól a bizottság nem fog eltérni a jövőben. Tárgyaltatott azután a szerb nőegylet kérvénye a színháznak f. hó 29—30-án egy műkedvelő előadásra való átengedése iránt. Megadott. Erendeltetett a színháznak felülvizsgálata és az a mai nap folyamán meg is fog történni. A szezonra vonatkozólag, miután az csak 2 1/2 hónapig fog tartani, hetenkint hat bérletes előadást engedélye-

zett a bizottság. A világitásra vonatkozólag pedig a bizottság a petróleumvilágitás ingyenességét szavazta meg.

Zoltán Gyula szintársulatának 400 korona segélyt szavazott Obeese képviselőtestülete.

Csarnok.

A magyar Regény.

Ki ismeri a magyar regényt, a magyar alkotó szelemnek ezt az egyik legnagyobb-szerű termékét? Művelt magyar emberek, a kik elvégezték minden iskolákat, irodalmi megismerése és megismertetése, vajjon melyikük merné mondani, hogy ismeri egészében és érti teljesen azt a hatalmas könyvsorozatot, a mely a magyar regényirodalom termékeiből kerekedik össze? Nyíltan megvallhatjuk, ha szégyenkezéssel is, hogy a magyar regényirodalmat valójában sem az irodalom szűkebb oliteje, sem a művelt nagyközönség nem ismeri. Olvastak és olvasnak egy-egy regényíró, egy-egy regényírónak egy-egy művét, de az egész magyar regényirodalomról, arról, a mely megindult a XVIII. század végén s fejlődve, egy század multán már versenyre kelt az európai nagy regényirodalomokkal, a jelentős litteraturáról nincs képe a magyar művelt világnak.

Olvassák báró Jósika Miklóst, egyre gyéribben, báró Eötvös József eléggé, Jókai Mórt sokat, báró Kemény Zsigmondot egyáltalán nem. Pálffy Albertet alig emlegetik, Pulszky Ferenczről, mint regényíróról nem tudnak Fáy Andrást, Gaál Józsefet, Kulthy Lajost, Beöthy Lászlót, Toldy Istvánt, a mult század elejének és közepének jelesit teljességgel mellőzik, nem olvassák Tolnai Lajost, ezt az erős vénájú, leggyéribb magyar regényíró, Iványi Ödönt, a kilencvenes években feltűnt és korán elműt erőttel elbeszélő tehetséget és teljesen elfeledték Versegly Ferenczet, a XIX. század első éveinek e szinmagyar felfogásu és irányu íróját, regényével: „A természetes ember“-rel együtt. Egy-egy kiemelkedő nagy alak elnyomja a többi jelest, delejként magához vonva minden figyelmet és érdeklődést. Mikor pedig a művelt közönség tán végigolvasta már a lenyüggő nagyok minden alkotását, akkor a régi megismerésőtől, olvasásától elvonják őt az újak, a fiatalok, a díszes köntösben könyvpiacra kerülő modern történetek és alakok írói, új voltokkal, könnyebb, újabb, hozzánk közelebb álló, de azért nem mindig tisztább, művészebb és magyarabb nyelvezetükkel is vervén a régi írókat.

Aztán meg van ez újabb íróknak még egy előnyük a régeieken. Az ő műveik könnyen hozzáférhetőek, kaphatók minden könyvkereskedésben, a régi művei elhanyagoltak, elveszttek, elpusztultak, alig néhány példányban szerepelnek már csak s még minden könyvtárban sem kaphatók. Pedig kétségtelen, hogy a magyar regényirodalom nemcsak különleges magyar szempontból jelentős, hanem mind minőség dolgában számot tesz a világirodalomban is, s egy-egy nagy regényírónk méltán került az európai híru regényírók lajstromába. Annál súlyosabb hibánk és mulasztásunk, hogy nemzetünk irodalmi szellemének ez irányu megnyilatkozásait sem eléggé nem ismerjük, sem megismerésének lehetőségéről nem gondoskodunk.

A mulasztás jóvátétele azonban sohasem késő, s mindenkor, még elkésve is a nemzeti kulturának tett jelentős szolgálat. Az irodalmi jelenségek nem közönséges mértékével kell hát méltatnunk az a vállalkozást a mely félszázados mulasztást üt helyre, elfeledett, magyar irodalmi műveltség számára valósággal elveszett kin-

cséket tár újra a modern magyar közönség és jövőendő nemzedékek elé, megalkotván a magyar regényirodalom tárát s egyben történetének monographioiját is. A „Magyar Regényírók“ című könyvtár ez, a melynek első hatvan kötetes sorozatából most jelent meg az első öt kötet a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. Ezt a kiadó-társulatot, a melynek nevéhez a magyar irodalmi élet annyi jelentős emléke és mozzanata fűződik, Mikszáth Kálmán, a jelen elbeszélő irodalmának versenytárs nélküli fejedelme, vette rá ennek a nagy irodalmi hézagot kitöltő jelentős vállalatnak megvalósítására. Ő adta hozzá nemcsak a gondolatot és a tervezetet, hanem adja hozzá a megbecsülhetetlen közreműködését is, szerkesztvén ezt a regénytárt és irván mindenik kötet elé rövid bevezető tanulmányt az illető kötet írójáról. A minnek nemcsak az a különleges jelentősége, hogy az irodalom egyik nagy elbeszélője, a nagy utód méltatja a nagy vagy legalább is érdemes elődököt, hanem az is, hogy a bevezető tanulmányok teljes sorozata egybegyűjtve teljes és élvezetes monographiáját adja a magyar regényirodalomnak, a melynek hiányát irodalmunk annyira érzi, hogy első irodalmi társulatunk, a Kisfaludy-Társaság, pályadíjat is tűzött ki a magyar regényirodalom történetének megírására.

Szóval a „Magyar Regényírók“ című vállalat hivatva van arra, s az első kötetekkel együtt kibocsátott előzet valóban erre is vall, hogy mindazt a hiányt, amit fönnebb kifejtettünk, egy csapással pótolja. Megszünteti a régi jeles regényírók nagy hátrányát a modernekkal szemben, hozzáférhetővé teszi az elfelejtett jeles műveket mindenek számára, nagyszabású, egységes gyűjteménybe foglalva a régieket és az újakat, az ünnepeket és a mellőzötteket, megadván Mikszáth Kálmán bevezető tanulmányaiban azt az ösztökélést is, a melyre a múlt iránt eltompult jelenkor fiának gyakran szüksége van, hogy visszatérjen a régiekhez élveze történeteiket, tiszta magyar előadásukat, megértse nemzeti irányukat és általános emberi tartalmukat.

Növeli a vállalat értékét, hogy minden egyes regényt egy-egy kiváló magyar művész eredeti képei illusztrálni. Mintegy ezer művészi illusztráció — a legjelesebb magyar művészek alkotásainak tekintélyes képtára — fogja gazdagítani a Magyar Regényírók kötetét.

A most megjelent első öt kötet a következő: báró Kemény Zsigmond: A rajongók (két kötet). R. Hirsch Nelli képeivel; Csiky Gergely: Az Atlasz-család. Neogrady Antal képeivel; Vadnai Károly: A kis tündér. Nagy Sándor képeivel és Pálffy Albert: Esztike kisasszony professzora, Márk Lajos képeivel.

A kiadó-társulat hagyományához méltó a gyűjtemény kiállítása. Finom famentes papiroson, tiszta szép nyomás, egész oldalas művészi képmellékletek és díszes be-kötési tábla. A hatvan kötetes gyűjtemény ára díszes kötésben 300 korona. Félévenként öt kötetes sorozatokban jelenik meg.

Megrendelhető pár koronás csekély havi részletfizetésre bármely könyvkereskedésben.

Irodalom.

— Sz. Prielle kornéliáról, a magyar színeszet ezen büszkeségéről poetikus hangú cikk jelent meg Vári Rezső tollából, a Színház és Élet legújabb számában. Bemutatja a dustartalmu hetilap e cikk kapcsán Prielle Kornélia legújabb arcképét és a művésznő kézírását, máramarosi szülőházának és budapesti lakszobájának érdekes fénykép felvételét. Többé cikk is egymást mulja felül érdekességben. Ilyenek a Vidéki szerzőkről írott cikk Katona Sándortól, Menyasszony a vőle-

gényéről (Szoyer Ilona, Márkus Dezsőről) Színesztípusokról a Sámson és Delila kosztümjeiről, Bonis Lajosról írottak. Folytatja nagyérdékű jegyzeteit a vidéki színeszethez. Színházi hét rovata a legpontosabban tart számot minden színházi eseményt. Ezenkívül Novella, aktuális jegyzetek vers, regény szerk. üzenetek teszik még a lapot a hetilapok legérdekesebbé, s miben a gyönyörű kiállítás is segítség ére van. A remek színes czímlapon Sz. Priella Kornélia képe, Szoyer Ilona és Markus legújabb arcképe, Saint Saëns, Hevessy Gábor, Szilasy Juliska képe, valamint a Törvénytelen Apa bemutatójáról közölt érdekes felvétel. A dustartalmu minden tekintetben első-rangu művészeti hetilap egyes számának ára 24 fillérért kapható minden újságelárusítónál. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Barossutca 59.

SZERKESZTOI ÜZENETEK:

Balassa Bertalan Bajmok. Tudósítását megkaptuk. Jövőre tudósításait b. b.-vel és nem r. l.-el fogjuk aláírni.

Dr. J. K. Nem egészen úgy van, amint leirta, mert más oldalról is kaptunk a tudósítást, — de másképen leírva. Leadtuk.

Zombor. A színházi direktornak egészen jóhiszeműleg csináltuk a laptársunk által említett reklámot. — Ez a direktornak nem árt semmi esetre sem, a közönséget pedig érdekli a jövőendő társulat, és hogy már most üjtük a nagy dobót, — hát Uram-Istenem, — mikor? talán akkor, mikor már készülni elmenni a társulat? Egy kis jóakaratot itten a délvídeken megérdemel minden színigazgató.

W. H. János halm a. Közleménye részrehajló, nem közölhetjük. Bizza csak az ügyet az intéző körökre, majd elintézik ők.

S. V. Kula. Nem Önnek való; ha bejön, látogasson meg.

V. Z. Verseit legközelebb leadjuk, majd ha reá kerül a sor, csak tessék türelemmel lenni.

Zs. D. Kéziratot nem küldünk vissza, — de más szerkesztőség sem.

Dr. B. D. Tévedni tetszik, mert Sz. L. szerkesztőnk, hetek óta távol van, és hosszabb idő óta nem dolgozik a lapnak. — A rendes munkatárs-gárda azért együtt van és szorgalmasan, nagy ambícióval működik közre a lap szerkesztésében.

Nyilttér.*)

Kitünően megvéd a

MATTONI'FELE
GLESSHÜBLER
természetes égvényes
SÁVANYUVIZ

A dugó égetése

sokféle infectiosus
bajtól; a pusztá
gránitsziklából
fakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

* Ezen rovat alatti közletekért nem vállal felelősséget a szerk.

Lapunk könyvnyomdájában egy fiu, ki jól olvasni tud, tanonczul felvétetik.

500 forintot fizelek annak, ki Bartilla-fogvizének használat, mellett (üvegje 35 kr.) valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája bűzlik. (Csomagolásért külön 10 kr. Bartilla-Winkler Ed. Wien, 19/1. Sommergasse I. Kapható Zombor özszeses gyógyszerárában. Kérjünk határozottan mindenütt Bartilla-féle fogvizet. (Hamisítványok feljelenti jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 2 fnt 60 krért.

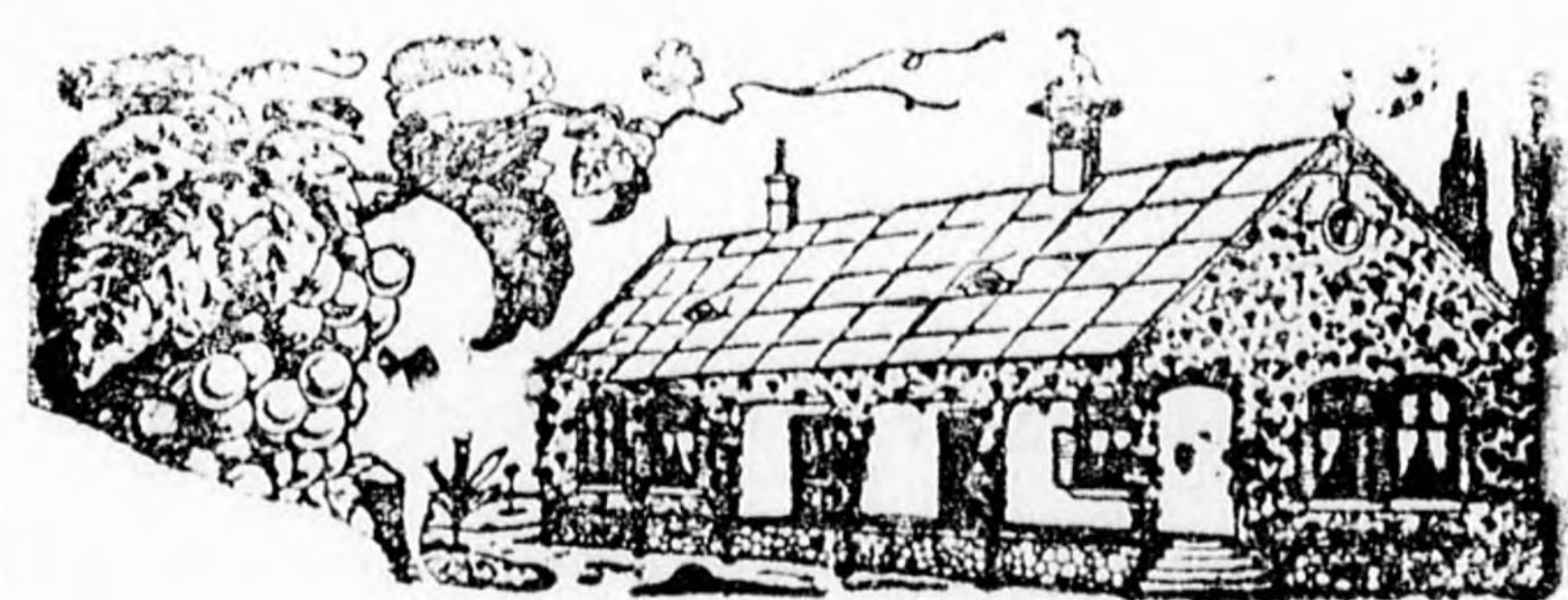
Tűzifa

Alulírott erdőkitermelőknél kapható
elsőrendű gyertyán hasábfa 90 K.
" " gömbfa 68 K.
100 métermázsánként a čačincii állomásra szállítva s vagonba rakva. A vasúti szállítási díj Čačinci — Zombor kitesz

45 koronát.

Írásbeli vagy szóbeli rendeléseket elfogad

Willman, Vámosi és társai
čačincii (Szlavonia) erdőkitermelők
bácsszentiváni irodája.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeikben föld- és homoktalajon.

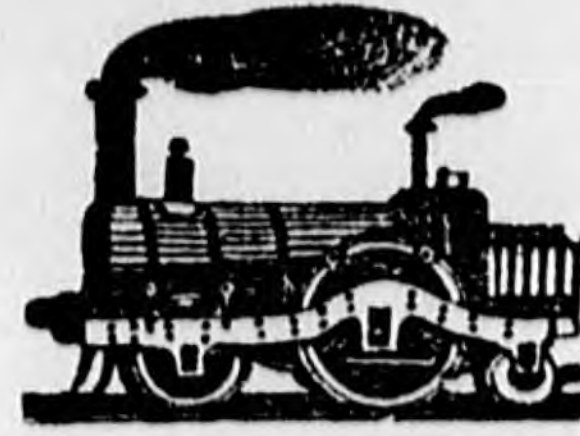
Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű,) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házu kat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s ninesen oly ház, melynek fala mellett a legesekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknél stb. a legremekebb dísz, anélküli, hogy legkevesebb helyet is elfoglalva az egyébre használható részekből. Ez a leghíradatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Czím:

Érmelléki első szőlőültványtelepnél Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

A magyar kir. államvasutak téli menetrendje.

Winter-Fahrordnung der königl. ung. Staatsbahnen.

Ervényes 1904. évi október 1-től. — Giltig vom 1-ten Oktober 1904.

Oda Budapest k. p. u.—Zimony—Belgrád. Vissza														
gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyors v.	szem. v.	szem. v.				szem. v.	szem. v.	gyors v.	szem. v.	tv. sz.	gyorsv.
7.00	7.15		2.40	3.10	10.10	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	7.05	9.50	1.10	6.55		9.20
10.25	12.20		5.47	7.57	4.05	érk.	SZABADKA	ind.	11.50	5.05	10.01	1.56		6.05
	1.22	4.15	5.56		5.30	ind.	SZABADKA	érk.	10.53	7.23	9.49	1.21	7.10	
	1.51	4.43			5.57		Csantavér		10.21	6.51		12.56	6.14	
	2.18	5.09	6.27		6.23		Bács-Topolya		9.57	6.27	9.18	12.34	5.17	
	2.44	5.36	6.42		6.51		Hegyes-Feketehegy		9.27	5.59		12.06		
	3.05	5.55	6.56		7.12		Verbász		9.01	5.37	8.50	11.48		
	3.26	6.17			7.31		Ó-Keér		8.36	5.13		11.29		
	3.44	6.34			8.48		Kiszáás		8.16	4.54		11.13		
	4.06	6.55	7.41		8.09	érk.	UJVIDÉK	ind.	7.51	4.30	8.10	10.52		

Oda Baja—Ujvidék. Vissza													
v. v.	v. v.	SZ. V.			SZ. V.	v. v.	v. v.	v. v.				v. v.	SZ. V.
4.00	7.12	1.15	ind.	BAJA	érk.	9.15	3.23	6.50					
4.11	7.22	1.25		Baja-szállásváros		9.08	3.15	6.42					
4.25	7.35	1.38		Vaskút		8.53	2.59	6.26					
4.51	8.00	2.01		Gara		8.32	2.37	6.00					
5.09	8.17	2.16		Rigyica		8.17	2.17	5.35					
5.37	8.45	2.39		Sztanisics		8.00	1.57	5.12					
5.56	9.03	2.56		Cákova		7.36	1.28	4.40					
6.15	9.22	3.14		Nenadics		7.15	1.08	4.16					
6.25	9.32	3.23	érk.	Zombor (érk.)	ind.	7.05	12.57	4.05					
2.25	6.51	3.51	ind.	Zombor-vásártér	érk.	6.20	11.20	7.00					
2.31	6.57	3.57		Fermbach-szállás		6.13	11.13	6.52					
2.41	7.07	4.07		Zsárkovác		6.04	11.04	6.41					
2.50	7.16	4.16		Ó-Szapár		5.56	10.56	6.32					
3.06	7.30	4.30		Bresztovác		5.42	10.42	6.15					
3.25	7.49	4.49		Hódságh		5.27	10.28	5.51					
4.15	8.10	5.12		Parabuty		5.02	10.02	5.21					
4.46	8.35	5.37		Paraga		4.43	9.45	4.43					
5.00	8.49	5.51		ind. GAJDOBRA	érk.	4.22	9.25	4.10					
5.40	9.16	6.09		Bükész		4.04	9.07	3.26					
5.54	9.30	6.23		Petrovác-Glozsón		3.50	8.55	3.11					
6.16	9.45	6.38		Futtak		3.39	8.44	2.59					
6.50	10.10	7.03		érk. UJVIDÉK	ind.	3.10	8.16	2.20					
7.13	10.31	7.25				2.45	7.55	1.40					

Oda Ujvidék—Vaskapu—Titel. Vissza													
SZ. V.	v. v.				SZ. V.	v. v.	v. v.	v. v.				v. v.	SZ. V.
6.37	5.10	ind.	UJVIDÉK	érk.	6.00	3.01							
7.00	5.38	érk.	VASKAPU	ind.	5.33	2.38							
7.05	5.50	ind.	VASKAPU	érk.	5.28	2.33							
7.31	6.24		Káty		5.06	2.15							
7.42	6.38		Tisza-Kálmánfalva		4.43	1.56							
7.57	7.00		Kovil-Szt. Iván		4.25	1.41							
8.11	7.18		Vilova-Gárdonveze		4.04	1.26							
8.24	7.34		Lok		3.48	1.14							
8.37	7.50	érk.	TITEL	ind.	3.32	1.00							

Oda Hegyes-Feketehegy—Palánka. Vissza													
v. v.	v. v.				v. v.	v. v.						v. v.	v. v.
6.59	7.10	ind.	HEGYES-FEKETEHEGY	érk.	5.49	5.30							
7.21	7.33		Telecska		5.6	5.09							
7.42	7.58		Kula		5.14	4.57							
7.53	8.09		Bélpuszta		4.50	4.37							
8.06	8.28		Torzsa		4.37	4.26							
8.32	8.57		Despot-Szt. Iván—Pivnieza		4.18	4.07							
8.49	9.15		Szilbás		3.51	3.43							
9.21	9.41	nd.	GAJDOBRA	ind.	3.39	3.31							
9.53	10.13	érk.	PALÁNKA	ind.	2.55	2.45							

Oda Szabadka—O-Becse. Vissza													
v. v.	SZ. V.				v. v.	SZ. V.						v. v.	SZ. V.
4.40	1.30	ind.	SZABADKA	érk.	8.34	5.25							
5.08	1.58		Békova		8.07	4.58							
6.19	3.21		ZENTA	ind.	6.40	3.40							
7.47	5.27		Ada		5.26	2.19							
8.10	5.42		Mohol		5.05	2.02							
8.30	6.02		Bács-Petrovcszelló		4.39	1.37							
8.56	6.28	érk.	Ó-BECSE	ind.	4.10	1.10							

Oda Szabadka—Dálja. Vissza													
v. v.	SZ. V.	gy. v.	SZ. V.		SZ. V.	gy. v.	SZ. V.					v. v.	v. v.
5.00	2.02	6.10	6.25	ind.	SZABADKA	érk.	6.50	9.24	12.59	10.24			
5.25	2.26		6.56		Tavankut		6.17		12.37	9.58			
5.45	2.46	6.41	7.23		Bajmok		5.53	8.54	12.20	9.40			
6.16	3.17	7.05	8.05	érk.	Nemes-Militia		5.02	8.28	11.44	8.59			
6.42	3.41	7.21	8.27	érk.	ZOMBOR	ind.	4.40	8.17	11.27	8.40			
7.05	4.00	7.37			Priglevicza-Szt. Iván			7.56	10.58	8.04			
7.19	4.13	7.47			Szonta			7.46	10.42	7.48			
7.31	4.24	7.57			érk. GOMBOS	ind.		7.37	10.30	7.30			
9.23	5.25	8.42			ind. ERDŐD	érk.		6.57	9.22	6.03			
9.35	5.37	8.52			érk. DÁLJA	ind.		6.46	9.10	5.50			

Oda O-Becse—Ujvidék. Vissza													
SZ. V.	v. v.	SZ. V.			SZ. V.	v. v.	SZ. V.					SZ. V.	v. v.
4.40	9.50	4.25	ind.	O-BECSE	érk.	6.55	12.43	7.44					
5.05	10.21	4.49		Bács-Földvár		6.33	12.16	7.22					
5.27	10.48	5.10		Csúrgy		6.15	11.47	7.03					
5.49	11.22	5.32		Zsabya		5.50	11.13	6.37					
6.04	11.45	5.47		Goszpodince		5.31	10.44	6.21					
6.30	12.24	6.11		Temerin		5.14	10.20	6.04					
6.39	12.36	6.20		Járek		4.58	9.50	5.46					
6.53	12.53	6.34	érk.	VASKAPU	ind.	4.43	9.31	5.31					
7.01	1.07	6.36	ind.	VASKAPU	érk.	4.40	9.24	5.23					
7.25	1.35	7.00	érk.	UJVIDÉK	ind.	4.15	8.55	5.00					

Oda Szeged-Rókus—Szabadka. Vissza													
SZ. V.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	tv. sz. sz.	vegy. v.				vegy. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
3.05	8.10	11.45	4.31	5.45	8.00	ind.	SZEGED-RÓKUS	érk.	7.01	10.54	3.24	7.07	12.12
3.22	8.27	12.01	4.47	6.12	8.26		Röszke	ind.	6.42	10.40	3.09	6.52	11.57
3.36	8.42	12.15	5.02	6.40	8.48		HORGOS	ind.	6.25	10.27	2.55	6.39	11.44
3.50	8.55	12.28	5.15	7.02	9.10		Királyhalom		5.58	10.16	2.36	6.26	11.31
4.05	9.08	12.41	5.29	7.24	9.30		Palics		5.42	10.05	2.24	6.14	11.18
4.17	9.19	12.53	5.40	7.43	9.48	érk.	SZABADKA	ind.	5.25	9.54	2.10	6.01	11.05

Jegyzet. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli idő óraszámai kövér betűkkel vannak nyomtatva.

A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvasandók.

Anmerkung. Die Stunden von Abends 6 Uhr bis Morgens 5 Uhr 59 sind fett gedruckt.

Die Zahlen auf der linken Seite sind von oben abwärts und die auf der rechten Seite von unten aufwärts zu lesen.

Világhírű!

a „REKORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63 cm. nagyságban ára 20 korona.
Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin és krétarajz ára 5 korona.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi.

„REKORD“ festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller utca 46.

Mindenütt, minden gyógyszerárban kapható. Otthon és utközben nélkülözhetetlen szerek.

THIERRY A. gyógyszerész balzsama

általánosan ismert és sokoldalulag elismerve,

Allein echter Balsam aus der Schützengel-Apothek in Prag
A. Thierry in Prag
K. Hof- und Staats-Apothek

A leghatásosabb rosz emésztésnél és mellék-tüneteinek, mint felbűfögés, gyomorégés, székrekedés, savképződés, a gyomor túlterhelésének érzése, gyomorgöres, étvágytalanság, kaftarhus, gyuladások, gyengeségi állapotok, felfúvódás stb.

Göres- és fájdalomcsillapító, enyhíti a köhögést, nyálkaoldó és tisztító.

Postán legkisebb szétküldés 12 kis, vagy 6 nagy üveg 5 kor. költségmentesen. 60 kis, vagy 30 nagy üveg 15 kor. költségmentesen netto.

Kicsinyben a raktárakban 1 kis üveg 30 fillér, 1 duplaüveg 60 fillér.

Ügyeljünk a törvényesen egyedül és kizárólag megengedett zöld apácza védjegyre: „Ich dien“. Egyedül valódi.

E védjegy utánzása, valamint más törvényesen nem engedélyezett, tehát forgalomba nem bocsátott balzsamok forgalomba hozatala, valamint ismét eladását a büntetőtörvény üldözi.

THIERRY A. gyógyszerész Centifoliakenőcse

fájdalomesillapító, puhító, oldó húzó, gyógyító stb. Legkisebb postai szétküldés 2 tégely bérmentve K 8.60 Kicsinyben az elárusítóknál 1 tégely K 1.20 Központi raktár Budapesteu Török József gyógysz. és dr. Egger Leó és J. gyógyszerárában. Lugoson Vértesszőlősi gyógysz. Közvetlen meg-

rendelési cím: Thierry A. Órangyal gyógyszer-tára Pregrada, Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Ha az összeg előre utalványoztatik egy nappal gyorsabb a szállítás, mint utánvételt és az utánvételi költségek is elmaradnak. Ezért ajánlatos az összeget azonnal utalványozni s a postautalvány szelvényére írni a megrendelést a pontos címmel együtt.

Óh jaj!

Megfejt ez az átkozott köhögés!

Kapható Zomborban: Mihajlovits István, Schwarcz Emil, Tárcazy István, Temesváry József gyógyszerárakban.

Köhögés reketség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásnak.

Egger mellpastillái,

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fill.

Fő- és szétküldés raktár:

„Nádor“ gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpastilla csakhamar meggyógyított.

1436. szám.

Pályázati hirdetmény.

Gara községet mint székhelylyel, továbbá Vaskút és Regőcze községeket magában foglaló garai körállatorvosi állásra pályázatot hirdetek. Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen működési, születési és erkölcsi bizonyítvánnyal is — felszerelt kérvényeket folyó évi november hó 30-ig okvetlen adják be, mivel a később érkezett folyamodványokat figyelembe nem fogom venni. A körállatorvos javadalma-zaása évi 1200 korona és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Baja, 1904. évi október hó 10.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

Építkezési kölcsönök

a tervrajz és költségvetés alapján különösen előnyös feltételek mellett valamint törlesztéses kölcsönök lakóházak és földbirtokokra különféle módozatokkal.

10 évtől 50 évig

terjedő törlesztésre, a legmagasabb érték arányában gyorsan engedélyeztetnek. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál.

SCHÄFFER VILMOS bankkegyesületi igazgató, Szegeden.

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

Plombus!

— 250000 hálairat 1 év alatt! —

Nincs többé fogfájás! odvas fog! bűzös száj!

Fenti belegségeknak előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

„Plombus“ ne hiányozzék egy háznál sem, az egyszeri csekély kiadás százszoros kamalja: a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség netovábbja!

Ara egy adagnak, mely 5—6 odvas fogakra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhová. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek czime:

„Plombus“ szétkül. Pásztó, Heves-m.

KLYTHIA A BŐR APOLÁSÁRA

RIZSPOR

Az arczbőr szépitése és finomítása. Legelegánsabb toilette-, bál- és szalon-puder fehér, rózsaszín vagy sárga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. cs. kir. tanár által Bécsben,

Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz.

Gottlieb Taussig

cs. és kir. udvari toilette-szappan és parfümök, cs. és kir. kamarai szállító.

BECS I., Wollzeile 3, sz.

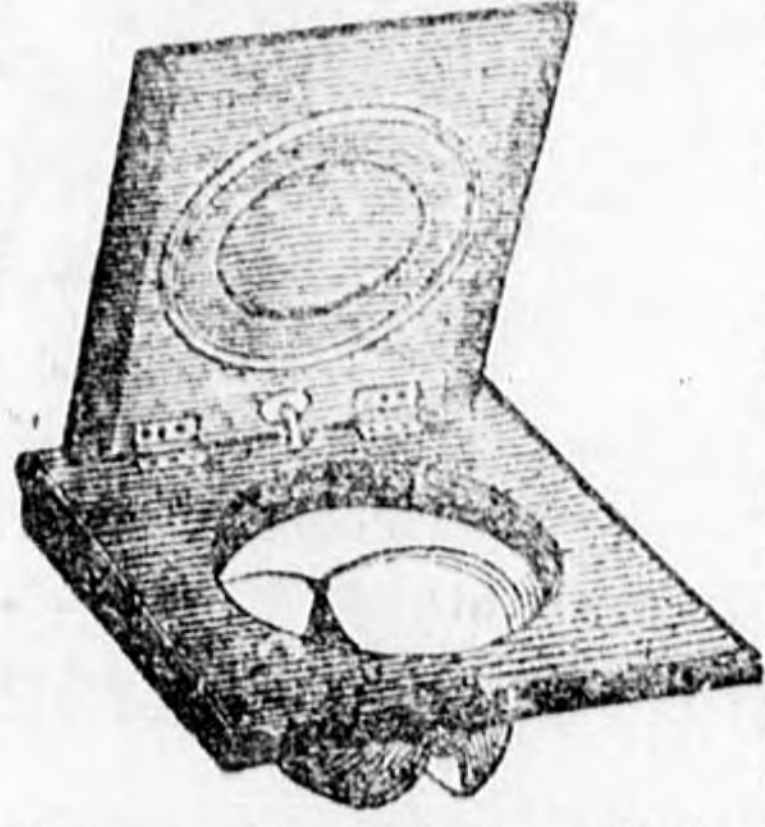
Kapható Zomborban: Weidinger S. és Zs. kereskedő-czégnél.

Sok ezer ember egészségét

fogja megvédeni a legújabb, szabadalmi azcél

„Japán“ klozet-ülés.

Minden árnyékszékre alkalmazható.

Vizöblítés nélkül!
Teljesen szagtalan!
A legnagyobb tisztaság!
Nem lagyhat be!
Nem dugulhat be!
Léghezátmentes!

Betegápolási cikkek. Szobaklozetek.
Betegtoló kocsik.

Képes árjegyzék hívátra ingyen.

Guttman L. klozet-gyár

BUDAPEST, IV., Városház-utca 2. szám.
(Kossuth Lajos-utca sarkán.)

Schicht-szappan

„SZARVAS“

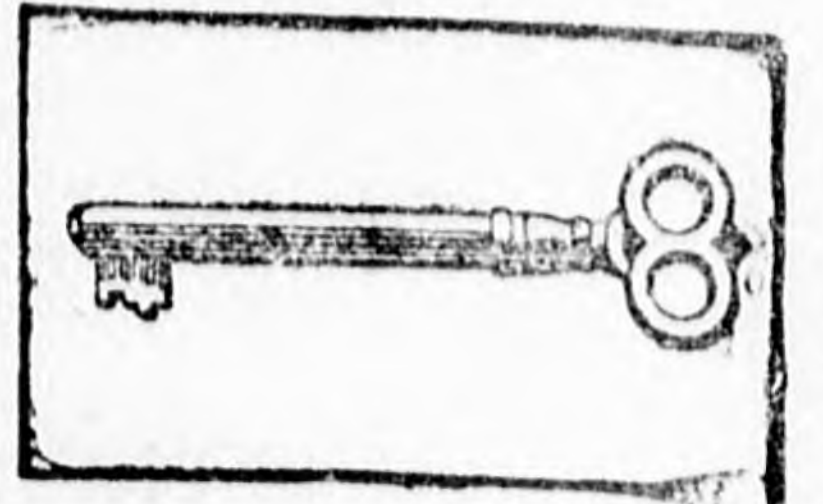

vagy

„kulcs“

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva
legelcsőbb szappan. — Minden
káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

„Csokrok és Koszorúk“

Koszorúk Mindenszentek
napjára

csakis élővirágokból igen finom kivitelben.

Hollandi virághagymákat,

őszi vetőmagvakat

mindenféle fát, esernyőket, tüle-

velűket, bogyarokat, számóceát

stb. ajánl őszi ültetésre

Mühle Vilmos

c. és kir. udvari szállító

Temesvár.

Őszi árjegyzék ingyen.

Legújabb kertészeti kézi könyvem
Őszi természetmennyek mind. meg-
rendeléshez ingyen mellékeltek.

A „Hazai Leszámitoló és Takarékszövetkezet“

a legelőnyösebb feltételek mellett
engedélyez törlesztéses személy-
hitelt állami és közigazgatási
hivatalnokoknak, valamint katoná-

— tiszteltek; továbbá városi

építkezési kölcsönöket

tervrajz és költségvetés alapján

örlesztéses

Jelzálogkölcsönöket

ház és földbirtokra 4% — 4 1/2 %

kamat alapján megfelelő tőke tör-

lesztéssel 15 évtől 65 évig terjedő

visszafizetésre a legmagasabb

összegig.

Bővebb fölvilágosítással szolgál
szegedi vezérképviselőnk:

HALMI MÓR,

„Bank és Jelzálogkölcsön üzlete“

SZEGED

BÁSTYA-UTCA 19. SZ.

Válaszbélyeg!

PÉNZ

40%-os

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapest
és külföldi első-
rangú pénzügyintézetektől a földbirtok és ingatl-
an 3/4 értékeig I. és II. helyre 15—65 évig
terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek,
állami- és magánhivatal-
nokoknak, kereskedőknek és iparosoknak
kezes és kezes nélkül 1—15 évig terjedő
időre gyorsan és diszertén.

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANG SAMU

Budapest, VI., Nagymező-u. 12.

A kölcsön nem zárolt levelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

Osztlásorsjegyek: 1/4 K 12.—, 1/2 K 6.—, 1/4 K 3.—, 1/4 K 1.50. (Válaszbélyeg.)

Csokoládék

Tea-sütemények

Bonbonok

Desszertek

Kakao

Cakes

Kávèpótlék

„Chocolat Lobositz“

Ingyen

ugyan nem, de — nagyobb papírvásárlások foly-
tán — fél áron, és legszebb kiállításban, kap-
hatók gyors szállítás mellett

nyomtatványok

Oblát Károly könyvnyomdájában Zomborban.